

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

REKENINGKUNDE V1

MODEL NOVEMBER 2019

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

**Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye, 'n 1 bladsy-formuleblad en
'n 9 bladsy-antwoordeboek.**

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n FORMULEBLAD vir finansiële aanwysers is by hierdie vraestel aangeheg. Jy mag dit gebruik indien nodig.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. ALLE bewerkings moet tot EEN desimale punt getoon word, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG 1: 25 punte; 20 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
AARP ('GAAP') en vaste bates	AARP ('GAAP') Vaste bates Interne beheer

VRAAG 2: 50 punte; 45 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Inkomstestaat en Balansstaatnota	Inkomstestaat Handels-en-ander-betalbarebedrae-nota

VRAAG 3: 40 punte; 30 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Vennootskappe	Begrippe Notas tot die Balansstaat Balansstaat en etiek

VRAAG 4: 35 punte; 25 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Ontleding en vertolking	Begrippe Ontleding en interpretasie van finansiële state

INLIGTING:**A. VASTE BATES:**

	GROND EN GEBOU	VOERTUIG
Drawaarde (01/03/2018)		126 000
Koste	4 000 000	576 000
Opgehoopte waardevermindering		(450 000)
Bewegings:		
Toevoegings	570 000	(ii)
Verkope	0	(iii)
Waardevermindering		(iv)
Drawaarde (28/02/2019)	(i)	
Koste		564 000
Opgehoopte waardevermindering		

- B.** Waardevermindering op voertuig word teen 10% p.j. op koste bereken.
- C.** 'n Nuwe voertuig is op 1 Desember 2018 aangekoop.
- D.** Uittreksel uit die Vastebateregister met betrekking tot 'n voertuig wat verkoop is:

Ford Fiesta

Datum aangekoop: 1 Maart 2016

Datum verkoop: 30 September 2018

Verkoopprijs: R81 348

Waardeverminderingkoers: 10% p.j. op koste (vastepaaiement-metode)

	KOSTE	WAARDE- VERMINDERING	DRAWAARDE
28 Februarie 2017	R132 000	R13 200	R118 800
28 Februarie 2018		?	?
30 September 2018		?	?

VRAAG 2: INKOMSTESTAAT EN BALANSSTAATNOTA (50 punte; 45 minute)**MASALA HANDELAARS**

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot die jaar geëindig 30 Junie 2019.

GEVRA:

- 2.1 Stel die Inkomstestaat (Staat van Omvattende Inkomste) vir die jaar geëindig 30 Junie 2019 op. (40)
- 2.2 Stel die Handels-en-ander-betalbarebedrae-nota op. (10)

INLIGTING:**Uittreksel uit Na-aansuiweringsproefbalans op 30 Junie 2019**

Balansstaatrekeninge-afdeling	Debiet	Krediet
Lening van Kim Bank		751 200
Debiteurekontrole	185 000	
Krediteurekontrole		126 075
Voorsiening vir oninbare skulde		10 725
Handelsvoorraad	564 000	
SAID: LBS		15 000
Pensioenfonds		23 500
Nominalerekeninge-afdeling		
Verkope		9 600 000
Koste van verkope	6 400 000	
Debiteure-afslag	168 000	
Diverse uitgawes	386 100	
Bankkoste	62 850	
Kommissie-inkomste		96 200
Verpakkingsmateriaal	23 100	
Oninbare skulde	26 400	
Herstelwerk en instandhouding	161 200	
Salarisse en lone	985 000	
Pensioenfondsbydraes	108 350	
Rente-inkomste		4 000
Advertensies	56 800	
Huurinkomste		131 580

Aansuiwerings en addisionele inligting:

- A.** Maak voorsiening vir R417 300 waardevermindering vir die finansiële jaar.
- B.** Op 29 Junie 2019 het F Mazisi, 'n debiteur, handelsware teruggestuur. 'n Kredietnota vir R4 500 is aan haar uitgereik. Die kosprys was R3 000. Geen inskrywings is vir die terugsending van die handelsware gemaak nie. Hierdie items is in die voorraad teruggeplaas.
- C.** Die insolvente boedel van 'n debiteur, N Johnson, het 45 sent in die rand uitbetaal en het op 30 Junie 2019 'n direkte deposito van R3 015 gemaak. Hierdie transaksie is nie aangeteken nie.
- D.** Die voorsiening vir oninbare skulde moet na R10 000 verminder word.
- E.** Die voorraadopname op 30 Junie 2019 het onthul:
- Handelsvoorraad R553 650
 - Verpakkingsmateriaal R3 600
- F.** Die advertensie-uitgawe is 'n vaste maandelikse kontak met die plaaslike koerant vir die 12 maande geëindig 30 Junie 2019. Die maandelikse koste het op 1 Maart 2019 met 12% toegeneem. Die premie vir Junie 2019 was steeds uitstaande.
- G.** Die leningstaat wat van Kim Bank ontvang is, het die volgende getoon:

Balans op 1 Julie 2018	R902 400
Terugbetalings gedurende die jaar (rente ingesluit)	R151 200
Rente gekapitaliseer	?
Saldo op 30 Junie 2019	R810 000

- H.** 'n Werknemer is uit die Salarisjoernaal uitgelaat. Sy besonderhede is:

BRUTO SALARIS	AFTREKKINGS		PENSIOEN- FONDSBYDRAE	NETTO SALARIS
	LBS	PENSIOEN- FONDS		
R27 800	?	?	R7 575	R18 225

Die werkgewer dra R1,50 by vir elke R1 wat ten opsigte van sy pensioenfonds van die werknemer se salaris afgetrek word.

- I.** Die maandelikse huur het gedurende die finansiële jaar onveranderd gebly. Gedurende Mei 2019 het die huurder R9 000 vir herstelwerk aan die perseel betaal. Aangesien Masala Handelaars vir alle herstelwerk verantwoordelik is, het die huurder dit van die huur wat hy vir Mei 2019 betaal het, afgetrek. Let daarop dat die huur vir Junie 2019 nog nie ontvang is nie.

VRAAG 3: VENNOOTSKAPPE**(40 punte; 30 minute)****KGALAGADI HANDELAARS**

Jy word voorsien van inligting vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2019. Die vennote is V Vilander en L Louw.

GEVRA:**3.1 Verwys na Inligting B.**

Bereken die persentasie rente op kapitaal volgens die vennootskap-ooreenkoms. Let daarop dat daar gedurende die finansiële jaar geen koste vir die kapitaalrekening was nie.

(3)

3.2 Voltooi die Lopenderekening-nota vir die finansiële jaar geëindig.

(13)

3.3 Voltooi die Balansstaat op 28 Februarie 2019. Toon jou bewerkings.

(24)

INLIGTING:**A.**

Uittreksel uit die rekeningkundige rekords op 28 Februarie 2019:	
	R
Kapitaal: Vilander	660 000
Kapitaal: Louw	440 000
Lopende rekening: Vilander (1 Maart 2018) (krediet)	65 000
Lopende rekening: Louw (1 Maart 2018) (debiet)	15 200
Onttrekkings: Vilander	33 000
Onttrekkings: Louw	259 000
Vaste bates teen drawaarde	750 000
Vaste deposito: FNB (12% p.a.)	151 200
Handelsvoorraad	?
Debiteurekontrole	58 000
Voorsiening vir oninbare skulde	3 900
Lening: Diamond Bank	208 800
Krediteurekontrole	85 300
Opgelope inkomste	9 500
Vooruitbetaalde uitgawes (Sien Inligting (a).)	?
Kontant en kontantekwivalente	6 000
Bank (oortrekking)	55 400

B. Addisionele inligting:**(a) Inligting met betrekking tot die vennootskap-ooreenkoms:****Vennote se salarisse:**

- Vilander het R10 000 per maand ontvang. Sy salaris is vanaf 1 Desember 2018 met R2 500 per maand verhoog.
- Louw het R144 000 per jaar ontvang.

Rente op kapitaal:

- Louw sal R35 200 vir die jaar ontvang.
- Vilander ontvang dieselfde % rente as Louw.

Oorblywende wins (na die primêre verdeling):

Die oorblywende wins word in die verhouding van die kapitaalbydrae aan die einde van die jaar verdeel.

Die netto wins na die primêre verdeling was R90 000.

- (b) Die lening van Diamond Bank is oorspronklik op 1 Maart 2017 ontvang. Die lening moet oor 'n periode van 5 jaar in gelyke maandelikse paaielemente terugbetaal word.

Rente word nie gekapitaliseer nie en is op datum.

- (c) Voorsiening vir oninbare skulde moet met R200 verlaag word.
- (d) Versekering sluit 'n jaarlikse premie van R12 000 in wat vir die periode van 1 Oktober 2018 tot 30 September 2019 betaal is.
- (e) Voorraad is 'n balanseersyfer.

VRAAG 4: ONTLEDING EN VERTOLKING**(35 punte; 25 minute)****4.1 FINANSIËLE RESULTATE VIR 2019**

Die inligting het betrekking op Ron-Y Modes met vennote Ronel Henning en Yvonne Twerefoo. Die onderneming het op 1 Maart 2017 oopgemaak en verkoop damesklere en -juweliersware.

Ronel Henning het 'n deeltydse werk laat vaar om hierdie onderneming te bestuur. Sy het R102 000 p.j. in haar vorige werk verdien. Yvonne Twerefoo het besluit om haar bestaande werk te behou, waar sy R109 800 p.j. verdien. Sy het besluit om in die eerste jaar nie by Ron-Y Modes te werk nie (met ander woorde sy is vir die eerste jaar 'n stil vennoot). Sy sal haar situasie op 'n later stadium weer oordink.

GEVRA:

Toon ALLE bewerkings. Waar kommentaar gevra word, verwys na syfers in die state wat verskaf word of verhoudings/persentasies wat deur jou bereken is om jou antwoord te ondersteun.

4.1.1 Die onderneming is op 1 Maart 2017 begin. Die vennote is bekommerd oor die finansiële resultate gedurende die eerste bedryfsjaar.

- Bereken die % opbrengs op die vennote se eienaarsbelang (gebruik gemiddelde eienaarsbelang). (6)
- Lewer kommentaar op hierdie opbrengs. Verskaf EEN punt. (2)

4.1.2 Ronel Henning is bekommerd daaroor of sy die regte besluit geneem het om uit haar vorige werk te bedank.

- Bereken die totale bedrag wat gedurende die eerste bedryfsjaar van hierdie onderneming deur Ronel Henning verdien is. (5)
- Watter persentasie van die totale netto inkomste het sy verdien en watter persentasie het haar vennoot, Yvonne, verdien? (5)
- Sal die vennote tevrede wees met die bedrae wat hierbo bereken is? Verduidelik kortliks. Haal syfers aan. (4)

INLIGTING:

A. Syfers wat onttrek is uit die rekords vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018:		
	28 Feb. 2018	1 Mrt. 2017
Kapitaal: Ronel Henning	250 000	250 000
Kapitaal: Yvonne Twerefoo	200 000	200 000
Lopende rekening: Ronel	66 400 (Kt.)	0
Lopende rekening: Yvonne	34 400 (Dt.)	0
Vaste deposito: First Bank (8% p.j. – verval in 2021)	30 000	30 000
Lening van Ronel se pa (15% p.j.)	180 000	180 000

B. ALGEMENE GROOTBOEK VAN RON-Y MODES**VERDELING**

2018 Feb.	28	Salaris: Ronel	91 200	2018 Feb.	28	Wins en verlies	152 000
		Rente op kapitaal	36 000				
		Bonus: Ronel	3 200				
		Lopende rekening: Ronel	12 000				
		Lopende rekening: Yvonne	9 600				
			152 000				152 000

C. Uittreksels uit die bestaande vennootskapoooreenkoms:

(a) Voorsiening vir salarisse:

- Ronel Henning is geregtig op 'n jaarlikse salaris van R91 200.
- Yvonne Twerefoo (stil vennoot) ontvang geen salaris-voorsiening nie.

(b) Rente op kapitaal is aan beide vennote verskuldig teen 8% p.j.

(c) 'n Spesiale bonus is aan Ronel toegeken vir haar bykomende bestuurspoging.

(d) Oorblywende winste of verliese word in verhouding met die kapitaalsaldo aan die einde van die finansiële jaar gedeel.

LET WEL: Daar was gedurende die jaar geen veranderinge aan kapitaalsaldo's nie.

(e) Elke vennoot word toegelaat om 'n maksimum van R5 000 kontant of klere teen kosprys per maand te onttrek. Elke vennoot het tot die maksimum van hierdie fasiliteit gebruik gemaak.

4.2 FINANSIËLE BESLUITE VIR DIE VOLGENDE JAAR

Ronel Henning wil hê dat Yvonne Twerefoo uit haar bestaande werk moet bedank en as 'n aktiewe vennoot in die onderneming werk sodat die opbrengste wat deur die vennote verdien word, verhoog kan word.

Indien dit die geval is:

- Sal hulle een van die drie winkelassistente uit diens moet stel, dit wil sê hy/sy sal sy/haar werk verloor.
- Hulle sal die rekeningkundige gelde met 80% verminder (omdat Yvonne die meeste rekeningkunde sal kan doen).
- Yvonne sal 'n ekstra R50 000 kapitaal verskaf, wat gebruik gaan word om 'n gedeelte van die lening aan die begin van die finansiële jaar af te betaal. Let daarop dat die lening teen 15% p.j. rente, wat nie gekapitaliseer is nie, van Ronel se pa ontvang is. Daar is ook ooreengekom dat 50% van die lening aan die einde van die tweede besigheidsjaar vereffen moet word.
- Die vennote se voorsiening vir salarisse sal elk na R104 880 p.j. verbeter word.

GEVRA:

Neem aan dat winsgewendheid (en alle inkomstes en uitgawes) in die tweede besigheidsjaar dieselfde bly:

- 4.2.1 Bereken die verandering in netto wins indien Yvonne besluit om voltyds te werk. Toon berekenings. (7)
- 4.2.2 Toon die uitwerking van hierdie verandering op Yvonne se totale verdienste, indien sy uit haar werk bedank. (4)
- 4.2.3 Verduidelik kortliks TWEE ander voordele vir die onderneming indien Yvonne voltyds in die onderneming werk. (2)

ADDISIONELE INLIGTING:

Die volgende is 'n uittreksel uit die Inkomstestaats vir Ron-Y Modes vir 2018:

Inkomstestaats vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018	
Bruto wins	555 000
Bedryfsuitgawes	(375 000)
Salarisse van drie verkoopsassistente	172 800
Rekeningkunde- en boekhoudersgelde	22 500
Diverse bedryfsuitgawes	22 430
Bedryfswins	180 000
Rente op belegging (8% p.j.)	2 400
Wins voor rente-uitgawe	182 400
Rente op lening (15% p.j.)	(27 000)
Rente op oortrekking	(3 400)
Netto wins vir die jaar	152 000

**GRAAD 11 REKENINGKUNDE:
FORMULEBLAD VIR FINANSIËLE AANWYSERS**

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste per vennoot}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang van vennoot}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste	(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste	
(Handel en ander ontvangbares + Kontant en kontantekwivalente) : Bedryfslaste		
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope}} \times \frac{365}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Langtermynlenings : Eienaarsbelang	Totale bates : Totale laste	

NAAM:

KLAS:

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

REKENINGKUNDE V1

GRAAD 11

MODEL NOVEMBER 2019

SPESIALE ANTWOORDEBOEK

VRAAG	TOTALE PUNTE	PUNT BEHAAL	GEMODEREERDE PUNT	MODERATOR PARAAF
1	25			
2	50			
3	40			
4	35			
TOTAAL	150			

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 9 bladsye.

VRAAG 1: AARP ('GAAP') EN VASTE BATES**(25 punte; 20 minute)****1.1**

1.1.1	
1.1.2	
1.1.3	
1.1.4	

4

1.2.1

	BEWERKINGS	ANTWOORD
(i)		
(ii)		
(iii)		
(iv)		

17

1.2.2

Gee EEN voorstel wat die interne ouditeur kan gebruik om na te gaan of roerende vaste bates gesteel is.

2

1.2.3 **Verskaf EEN punt waarom jy met Vennoot Naomi sou saamstem.**

2

TOTALE PUNTE
25

VRAAG 2: INKOMSTESTAAT EN BALANSSTAATNOTA (50 punte; 45 minute)**2.1 MASALA HANDELAARS
INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 JUNIE 2019**

Verkope (9 600 000 – 168 000)	
Koste van verkope (6 400 000)	
Bruto wins	
Ander inkomste	
Kommissie-inkomste	96 200
Bruto inkomste	
Bedryfsuitgawes	
Diverse uitgawes	386 100
Bankkoste	62 850
Bedryfswins	
Rente-inkomste	4 000
Wins voor rente-uitgawe	
Rente-uitgawe	
Netto wins vir die jaar	

2.2 HANDELS- EN ANDER BETAALBARE BEDRAE

Krediteurekontrole	126 075
Pensioenfonds (23 500)	

10

TOTALE PUNTE
50

VRAAG 3: VENNOOTSKAPPE**(40 punte; 30 minute)****3.1 Bereken die persentasie rente op kapitaal.**

3

3.2 LOPENDE REKENINGE

	VILANDER	LOUW
Vennote se salarisse		144 000
Rente op kapitaal		35 200
Primêre verdeling		179 200
Finale verdeling		36 000
Onttrekkings	(33 000)	(259 000)
		(43 800)
Saldo aan begin		
Saldo aan einde van jaar		

13

3.3

**KGALAGADI HANDELAARS
BALANSSTAAT OP 28 FEBRUARIE 2019**

BATES	
NIEBEDRYFSBATES	901 200
Vaste bates	750 000
Vaste deposito	151 200
BEDRYFSBATES	
TOTALE BATES	
EKWITEIT EN LASTE	
EKWITEIT	
Kapitaal	
Lopende rekening	
NIEBEDRYFSLASTE	
BEDRYFSLASTE	
Handels- en ander betaalbare bedrae	85 300
Oortrokke bankrekening	
Lopende gedeelte van lening	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	

24

TOTALE PUNTE

40

VRAAG 4: ONTLEDING EN VERTOLKING**(35 punte; 25 minute)**

- 4.1.1 Die onderneming is op 1 Maart 2017 begin. Die vennote is bekommerd oor die finansiële resultate gedurende die eerste bedryfsjaar.**

Bereken die % opbrengs op die vennote se eienaarsbelang (gebruik gemiddelde eienaarsbelang).

6

Lewer kommentaar op hierdie opbrengs. Verskaf EEN punt.

2

- 4.1.2 Ronel Henning is bekommerd daaroor of sy die regte besluit geneem het om uit haar vorige werk te bedank.**

Bereken die totale bedrag wat gedurende die eerste bedryfsjaar van hierdie onderneming deur Ronel Henning verdien is.

5

Watter persentasie van die totale netto inkomste het sy verdien en watter persentasie het haar vennoot, Yvonne, verdien?

RONEL	YVONNE

5

Sal die vennote tevrede wees met die bedrae wat hierbo bereken is? Verduidelik kortliks. Haal syfers aan.

RONEL	YVONNE

4

4.2 FINANSIËLE BESLUITE VIR DIE VOLGENDE JAAR**4.2.1** Bereken die verandering in netto wins indien Yvonne besluit om voltyds te werk. Toon berekenings.

152 000

7

4.2.2 Toon die uitwerking van hierdie verandering op Yvonne se totale verdienste, indien sy uit haar werk bedank.

4

4.2.3 Verduidelik kortliks TWEE ander voordele vir die onderneming indien Yvonne voltyds in die onderneming werk.

2

TOTALE PUNTE

35

TOTAAL: 150

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

REKENINGKUNDE V1

MODEL NOVEMBER 2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord verkeerd is, sien die bewerkings na wat gegee is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra dit nie die metodepunt vir die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders aangedui, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. As geen + of – teken of hakie gegee is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui, ken deelpunte toe om tussen die gehalte van kandidate se antwoorde te onderskei.
7. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie 'n finale negatiewe syfer wees nie.
8. Waar metodepunte vir die bewerking toegeken word, moet die nasiener die redelikheid van die antwoord ondersoek en ten minste een deel moet reg voor die punt toegeken word.
9. Bepaling beteken kontroleer bewerking. Een deel korrek beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of per memo.
10. By berekeninge moenie punte toeken as die teller en noemer omgeruil is nie – dit is ook van toepassing op verhoudings.
11. Wanneer metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n ☐.
12. Wees bedag daarop dat kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 9 bladsye.

(25 punte; 20 minute)

1.1.1	Wesentlichkeit	✓
1.1.2	Omsigtigheid	✓
1.1.3	Balansering	✓
1.1.4	Lopende saak	✓

1.2.1

	BEWERKINGS	ANTWOORD
(i)	$4\,000\,000 + 570\,000$ 2	$4\,570\,000 \checkmark \checkmark$ geen deelpunte nie
(ii)	$564\,000 \checkmark + 132\,000 \checkmark - 576\,000 \checkmark$ 4	$120\,000 * \checkmark$ een deel korrek
(iii)	132 000 x 10% x 7/12 $132\,000 - (13\,200 \checkmark + 13\,200 \checkmark + 7\,700 \checkmark \boxed{\checkmark})$ 34 100 vier punte OF: (uit Bateregister) $118\,800 - 13\,200 - 7\,700$ een punt een punt twee punte 5	$97\,900 * \checkmark$ een deel korrek
(iv)	$\text{Bateverkope/verkoop} = 7\,700 \boxed{\checkmark}$ sien iii $\text{Nuut } 120\,000 \boxed{\checkmark} \text{ sien ii} \times 10/100 \times 3/12 = 3\,000 * \boxed{\checkmark}$ $\text{Oud } (576\,000 - 132\,000) \times 10/100 = 44\,400 \checkmark * \boxed{\checkmark}$ 444 000 6	$55\,100 * \checkmark$ een deel korrek

1.2.2

Gee EEN voorstel wat die interne ouditeur kan gebruik om na te gaan of roerende vaste bates gesteel is.

Enige EEN punt ✓✓

Deelpunte vir onduidelike/onvolledige antwoorde

- Doen fisiese inspeksie (gereeld en ewekansig)
- Vergelyk met Vastebateregister

1.2.3 Verskaf EEN punt waarom jy met Vennoot Naomi sou saamstem.

EEN geldige punt ✓✓

Deelpunte vir onduidelike/onvolledige antwoorde

- AARP skryf die historiese (oorspronklike) kostebeginsel voor wanneer bates opgeteken word en erken slegs winste en/of verliese by verkope (m.a.w. omsigtigheid).
- IFVS maak voorsiening vir herwaardasie (billike waarde) op voorwaarde dat hierdie beraming op betroubare wyse (bewys) gemeet kan word.
- Essensieel moet finansiële state nie te hoog aangegee word om 'n vals indruk oor winsgewendheid te skep nie.
- Vennote se lopende rekeninge sal met 'n niekontant-item geïnfleer ('inflated') word, wat nie 'n ware voorstelling van hulle netto waarde sal wees nie.

2

TOTALE PUNTE

25

VRAAG 2: INKOMSTESTAAT EN BALANSSTAATNOTA (50 punte; 45 minute)**2.1 MASALA HANDELAARS
INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 JUNIE 2019**

Verkope (9 600 000 – 168 000 – 4 500✓)	9 427 500	*✓
Koste van verkope (6 400 000 – 3 000✓)	(6 397 000)	*✓
Bruto wins 5	3 030 500	✓
Ander inkomste bewerking een deel korrek	250 285	✓
Kommissie-inkomste	96 200	
Huurinkomste (131 580 ✓ + 9 000 ✓ + 12 780✓✓)	153 360	*✓
Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwerings (10 725 – 10 000)	725	✓✓
Bruto inkomste 9	3 280 785	✓
Bedryfsuitgawes Gaan bedrywighede na	(2 290 510)	✓
Diverse uitgawes	386 100	
Bankkoste	62 850	
Verpakkingsmateriaal (23 100 – 3 600)	19 500	✓✓
Oninbare skulde (26 400✓ + 3 685✓✓)	30 085	*✓
Herstelwerk en instandhouding (161 200 + 9 000)	170 200	✓✓
Salarisse en lone (985 000 + 27 800)	1 012 800	✓✓
Pensioenfondsbydraes (108 350 + 7 575)	115 925	✓✓
Advertensies (56 800✓ + 5 600 ✓✓)	62 400	*✓
Handelsvoorraadtekort (564 000 ✓ + 3 000✓ – 553 650✓)	13 350	*✓
Waardevermindering	417 300	✓
Bedryfswins Gaan bedrywighede na 22	990 275	✓
Rente-inkomste	4 000	
Wins voor rente-uitgawe	994 275	
Rente-uitgawe (810 000 + 151 200 – 902 400)	(58 800)	✓*✓
Netto wins vir die jaar 4	935 475	✓

*✓ Een deel korrek

2.2 HANDELS- EN ANDER BETAALBARE BEDRAE

Krediteurekontrole	126 075	
Pensioenfonds (23 500 + 7 575 ✓ + #5 050 ✓)	36 125	* ☒
SAID – LBS (15 000 ✓ + #4 525 ✓ ✓)	19 525	* ☒
Opgelope uitgawes (Advertensies sien IS)	5 600	☒
Krediteure vir salarisse	18 225	✓
Een deel korrek	205 550	* ☒

10

Pensioenfonds 7 575/1,5

LBS 27 800 – 18 225 – 5 050

TOTALE PUNTE
50

VRAAG 3: VENNOOTSKAPPE**(40 punte; 30 minute)****3.1 Bereken die persentasie rente op kapitaal.**

$$35\,200 \checkmark / 440\,000 \checkmark \times 100 = 8\% \checkmark \quad \text{een deel korrek}$$

3

3.2 LOPENDE REKENINGE

	VILANDER	LOUW
Vennote se salarisse	127 500 ✓✓	144 000
Rente op kapitaal	52 800 ✓✓*	35 200
Primêre verdeling	180 300 ✓	179 200
Finale verdeling	54 000 ✓✓	36 000
Netto wins vir die jaar	234 300 ✓	215 200
Onttrekkings	(33 000)	(259 000)
	201 300 ✓	(43 800)
Saldo aan begin	65 000 ✓	(15 200) ✓
Saldo aan einde van jaar	266 300 ✓	(59 000) ✓

13

Salaris Vilander: (10 000 x 9) + (12 500 x 3)

Rente op Kapitaal: 660 000 x 8% sien 3.1

3.3

**KGALAGADI HANDELAARS
BALANSSTAAT OP 28 FEBRUARIE 2019**

BATES		
NIEBEDRYFSBATES	901 200	
Vaste bates	750 000	
Vaste deposito	151 200	
BEDRYFSBATES	755 600	☒
Voorraad balanseersyfer	678 800	☒
Handels- en ander ontvangbare bedrae 58 000✓ – 3 700 ✓✓ + 7 000✓✓ + 9 500 ✓	70 800	☒
Kontant en kontantekwivalente 10	6 000	✓
TOTALE BATES 1	1 656 800	☒
EKWITEIT EN LASTE		
EKWITEIT	1 307 300	☒
Kapitaal (660 000 + 440 000)	1 100 000	✓✓
Lopende rekening (266 300 – 59 000) sien 3.1 5	207 300	☒ ☒
NIEBEDRYFSLASTE	139 200	
Lening: Diamond Bank (208 800✓ – 69 600✓✓) 4	139 200	☒
BEDRYFSLASTE	210 300	☒
Handels- en ander betaalbare bedrae	85 300	
Oortrokke bankrekening	55 400	✓
Lopende gedeelte van lening	69 600	☒
TOTALE EKWITEIT EN LASTE 4	1 656 800	☒

24

TOTALE PUNTE

40

VRAAG 4: ONTLEDING EN VERTOLKING**(35 punte; 25 minute)**

- 4.1.1 Die onderneming is op 1 Maart 2017 begin. Die vennote is bekommerd oor die finansiële resultate gedurende die eerste bedryfsjaar.**

Bereken die % opbrengs op die vennote se eienaarsbelang (gebruik gemiddelde eienaarsbelang).

$$\frac{152\,000 \checkmark}{\frac{1}{2}(450\,000 \checkmark + 450\,000 \checkmark + 66\,400 \checkmark - 34\,400 \checkmark)} \times \frac{100}{1} = 32,6\% \checkmark$$

466 000

6

Lewer kommentaar op hierdie opbrengs. Verskaf EEN punt.

Hierdie is 'n uitstekende opbrengs. Winsgewendheid is uiters bevredigend. Oortref opbrengs op alternatiewe beleggings soos vaste deposito's (tans 8%).

2

- 4.1.2 Ronel Henning is bekommerd daaroor of sy die regte besluit geneem het om uit haar vorige werk te bedank.**

Bereken die totale bedrag wat gedurende die eerste bedryfsjaar van hierdie onderneming deur Ronel Henning verdien is.

$$91\,200 \checkmark + 20\,000 \checkmark + 3\,200 \checkmark + 12\,000 \checkmark = 126\,400 \checkmark$$

5

Watter persentasie van die totale netto inkomste het sy verdien en watter persentasie het haar vennoot, Yvonne, verdien?

RONEL	YVONNE
$\checkmark \quad \checkmark$ $126\,400/152\,000 \times 100$ $= 83,2\% \checkmark$	$100\% - 83,2\% = 16,8\% \checkmark \checkmark$

5

Sal die vennote tevrede wees met die bedrae wat hierbo bereken is? Verduidelik kortliks. Haal syfers aan.

RONEL	YVONNE
Sy sal tevrede wees aangesien dit haar vorige verdienste van R102 000 met R24 400 oortref. $\checkmark \checkmark$	Sy sal ook tevrede wees aangesien haar opbrengs van 25 600/165 600 (15,4%) steeds beter as alternatiewe beleggings is. $\checkmark \checkmark$

4

4.2 FINANSIËLE BESLUTE VIR DIE VOLGENDE JAAR**4.2.1 Bereken die verandering in netto wins indien Yvonne besluit om voltyds te werk. Toon berekenings.**

$$\begin{array}{ccccccc}
 & \checkmark\checkmark & & \checkmark\checkmark & & \checkmark\checkmark & \checkmark \\
 152\,000 & + & 57\,600 & + & 18\,000 & + & 19\,500 & = & 247\,100 \\
 & 172\,800/3 & & 22\,500 \times 80\% & & 130\,000 \times 15\% & & &
 \end{array}$$

7

4.2.2 Toon die uitwerking van hierdie verandering op Yvonne se totale verdienste, indien sy uit haar werk bedank.

$$\begin{array}{lcl}
 \text{Salaris:} & 104\,880 & \checkmark \\
 \text{Rente op kapitaal} & 20\,000 & \checkmark \\
 & & = 124\,880 \checkmark \\
 & & + \text{as aandeel in die oorblywende wins} \checkmark
 \end{array}$$

4

4.2.3 Verduidelik kortliks TWEE ander voordele vir die onderneming indien Yvonne voltyds in die onderneming werk.

TWEE punte ✓ ✓

Gedeelde verantwoordelikhede

Gedeelde besluitneming

Tevredenheid en motivering om die onderneming te verbeter

2

TOTALE PUNTE

35

TOTAAL: 150